

Rapportage Transitievisie Warmte

aan T.a.v. Gemeente Utrechtse Heuvelrug

datum 9 april 2021 ons kenmerk UI/UHR0002
onderwerp Rapportage Transitievisie Warmte – Utrechtse Heuvelrug

1) Aanleiding

In Nederland nemen de gemeenten op termijn afscheid van aardgas. Dit geldt ook voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug. De bedoeling is dat de gemeenten in 2050 niet meer koken en verwarmen met aardgas. Deze overstap noemt men de warmtetransitie. Deze overstap is noodzakelijk om de uitstoot van CO₂ terug te dringen, zoals landelijk is afgesproken in het Klimaatakkoord en de Klimaatwet.

De gemeente Utrechtse Heuvelrug werkt aan de Transitievisie Warmte. Een visie die beschrijft hoe de gemeente de overstap naar aardgasvrij de komende jaren in gang willen zetten. In de Transitievisie maken we keuzes. De gemeente Utrechtse Heuvelrug wil graag van haar inwoners weten wat zij van deze keuzes vinden. Hiervoor is een enquête ontwikkeld in samenwerking met het communicatie- en participatiebureau SIR. Deze vragenlijst levert input voor het verder te ontwikkelen (communicatie)beleid rondom de Transitievisie Warmte en creëert daarnaast bewustwording onder de inwoners. Zowel onder de inwoners die in één van de eerste isolatiewijk wonen als onder de inwoners die niet in één van deze wijken wonen.

2) Samenvatting rapportage Transitievisie Warmte Utrechtse Heuvelrug

- Het grootste percentage van de deelnemers (93%) aan dit onderzoek woont op dit moment in een koopwoning.
- Van alle deelnemers woont 23% in één van de eerste isolatiewijken.
- Ruim twee derde van alle deelnemers geeft aan het belangrijk te vinden om duurzame energie te gebruiken. Daarnaast geeft maar liefst 89% van de deelnemers aan bewust bezig te zijn met aardgas te verminderen door middel van gedragsverandering of door maatregelen te treffen aan het huis.
- 52% van de deelnemers geeft aan zich te kunnen vinden in de stapsgewijze aanpak die is opgesteld in de Transitievisie Warmte van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.
- Men ziet meer mogelijkheden om aan de slag te gaan met isolatie (35%) dan om aan de slag te gaan met alternatieve warmteoplossingen in het huis (31%).
- 35% van de deelnemers geeft aan een gezamenlijke overstap zoals beschreven in de Transitievisie Warmte een goed idee te vinden. Echter geeft een groter deel aan (51%) dit niet te zien zitten. 28% van de deelnemers maakt deze overstap liever zelf en 23% van de deelnemers ziet helemaal niks in het overstappen.
- Voornaamste reden voor mensen om mee te doen met een gezamenlijke aanpak is de kosten. Deelnemers die hebben aangegeven liever individueel de overstap te maken willen dit met name omdat ze op deze manier meer regie houden over de overstap.
- De deelnemers kunnen zich goed vinden in de drie criteria die zijn gehanteerd om te komen tot de eerste isolatiewijken.
- De deelnemers die wonen in één van de eerste isolatiewijken geven vooral aan op te zien tegen de kosten die de overstap met zich mee brengt. Ook het gedoe van het verbouwen en onduidelijkheid worden vaak genoemd.
- 82% van de respondenten staat positief of neutraal tegenover dat zij in een eerste isolatiewijk wonen.

3) Statistische verantwoording

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de antwoorden

Via de website van de gemeente Utrechtse Heuvelrug stond het onderzoek naar de Transitievisie Warmte open van 1 maart 2021 tot en met 16 maart 2021. 403 mensen namen deel aan de enquête. Met deze omvang is het goed mogelijk om betrouwbare resultaten te vinden. Het betrouwbaarheidsniveau dat we hierbij mogen hanteren is 95% met een foutenmarge van 5%. Dat betekent dat we met 95% zekerheid dezelfde antwoorden zullen vinden wanneer we het onderzoek herhalen onder deze onderzoeksgroep.

Representativiteit van de deelnemers

Naast de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de gegeven antwoorden is het belangrijk om te weten of de deelnemers van het onderzoek ook representatief zijn. Met andere woorden, vertegenwoordigen zijn met hun mening de mening van alle andere inwoners in de gemeente Utrechtse Heuvelrug? We maakten daarvoor gebruik van de variabelen leeftijd en woonplaats.

Vraag 1 Wat is uw leeftijd?	Deelnemers onderzoek	~Werkelijke verdeling
Jonger dan 25 jaar	1%	27%
25 – 45 jaar	20%	18%
46 – 65 jaar	43%	30%
Ouder dan 65 jaar	36%	25%

n = 403

Bron = allecijfers.nl, 2021

Vraag 2. Waar woont u?	Deelnemers onderzoek	~Werkelijke verdeling
Driebergen-Rijsenburg	34%	38%
Doorn	23%	21%
Leersum	14%	15%
Maarn	13%	9%
Amerongen	10%	11%
Maarsbergen	3%	3%
Overberg	1%	3%
Buitengebied	2%	-

n = 403

Bron = heuvelrug.nl, 2021

We zien een ondervertegenwoordiging van inwoners onder de 25 jaar ten opzichte van de werkelijke verdeling van leeftijdsgroepen in de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Dit is echter goed te verklaren door het feit dat het onderwerp voor jongeren, waarvan een groot deel nog geen huis bezit of huurt, niet relevant is. De ondervertegenwoordiging van de jongeren binnen deze vragenlijst wordt gecompenseerd in de andere leeftijdsgroepen. Met name de oudere leeftijdsgroepen zijn oververtegenwoordigd.

De verdeling van de inwoners per dorpskern is mooi gelijk ten opzichte van de werkelijke verdeling in de gemeente. We zien een kleine ondervertegenwoordiging van inwoners uit Driebergen-Rijsenburg en een kleine oververtegenwoordiging van inwoners uit Maarn. Maar dit zijn geen grote verschillen.

Op basis van de kernen verdeling kunnen we zeggen dat dit onderzoek representatief is voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug. Als we de leeftijdsgroep 'jonger dan 25 jaar' niet meenemen in de statistische verantwoording, lijkt ook de leeftijdsverdeling onder de deelnemers redelijk overeen te komen met de werkelijke verdeling.

4) Opzet rapportage

We geven een vrij letterlijke weergave van de gevonden antwoorden. Bij enkele vragen werd de optie voor een toelichting of open antwoord geboden. Deze zijn allen opgenomen in de bijlage van de rapportage.

Leeswijzer: Antwoorden weergegeven in vorm van percentages

- Wanneer deelnemers bij een vraag de mogelijkheid hadden één keuze te maken wordt de verdeling van de antwoorden in de vorm van percentages gegeven en waar nodig aangevuld met hele getallen.
- Wanneer deelnemers bij een vraag de mogelijkheid hadden meer dan één keuze te maken wordt de verdeling van de antwoorden in de vorm van percentages gegeven en waar nodig aangevuld met hele aantallen.
- Een aantal tabellen zijn aangevuld met een samenvatting van de meest gegeven openantwoorden en gegeven toelichtingen.
- In de bijlage van de rapportage vindt u het volledige overzicht van de gegeven open antwoorden en eventuele gegeven toelichtingen.
- In de rapportage maken we verder gebruik van de kleur groen om te benadrukken wat de meest genoemde antwoorden zijn.

4) Resultaten

Duurzaamheid en de eigen woning

Vraag 3. Ik vind het belangrijk om duurzame energie te gebruiken.	Percentage
Helemaal mee oneens	5%
Oneens	6%
Neutraal	20%
Mee eens	37%
Helemaal mee eens	32%

n = 402

Vraag 4. In welke type huis woont u?	Percentage
Koopwoning	93%
Huurwoning	7%

n = 403

Vraag 5. Welk energielabel heeft uw huis?	Percentage
A	16%
B	14%
C	15%
D	8%
E	3%
F	3%
G	3%
Ik heb een verouderd label want ik heb recent mijn huis verduurzaamd	14%
Ik heb geen idee	25%

n = 400

Vraag 6. Neemt u al maatregelen om minder aardgas te gebruiken?	Percentage
Ja, ik heb extra isolatie in mijn huis ((drie)dubbel glas, dak-, vloer- of spouwisolatie)	26%
Ja, ik zet mijn verwarming lager	21%
Ja, ik douche korter/heb een waterbesparende douchekop	20%
Ja, ik kook elektrisch	17%
Ja, ik heb een duurzame warmteoplossing zoals een warmtepomp of zonneboiler	3%
Ja, ik ben al aardgasvrij	1%
Nee	5%
Ja, anders namelijk...*	6%

*Bij het antwoord "Ja, anders namelijk..." geven 18 deelnemers aan zonnepanelen te hebben. 8 deelnemers geven aan elektrisch te koken of elektrisch apparaten te gebruiken. 5 deelnemers spreken over een vorm van isolatie.

Tussenconclusies duurzaamheid en de eigen woning:

- Ruim twee derde van alle deelnemers geeft aan het belangrijk te vinden om duurzame energie te gebruiken.
- Circa de helft van alle deelnemers heeft een energielabel C of duurzamer. Ook geeft 14% van de deelnemers aan zijn/haar huis recent te hebben verduurzaamd waardoor hun energielabel op dit moment niet duidelijk is.
- 89% van de deelnemers geeft aan op dit moment bewust bezig te zijn met minder aardgas te gebruiken. Denk daarbij aan extra isolatie, het lager zetten van de verwarming, korter douchen of gebruik maken van een waterbesparende douchekop.

Vragen over de stapsgewijze aanpak

Vraag 7. Ik kan mij goed vinden in deze stapsgewijze aanpak.	Percentage
Helemaal mee oneens	9%
Oneens	17%
Neutraal	22%
Eens	41%
Helemaal mee eens	11%

N = 396

"Isoleren top. Maar ik zou wachten met een alternatief voor energie opbrengen. Is nog duur en/of niet echt een oplossing."

Vraag 8. Ik zie kansen voor mijn koop- of huurwoning om aan de slag te gaan met isolatie.	Percentage
Nee, mijn huis is al duurzaam	37%
Ja, dit lijkt mij een goed idee	35%
Nee	16%
Ik heb geen voorkeur	9%
Nee, ik wil niet isoleren	3%

N = 384

Vraag 9. Ik zie kansen voor mijn koop- of huurwoning om aan de slag te gaan met een alternatieve warmteoplossing.	Percentage
Ja, dit lijkt mij een goed idee	33%
Nee, ik wil geen alternatieve warmteoplossing	24%
Nee	22%
Ik heb geen voorkeur	13%
Nee, mijn huis is al duurzaam	9%

N = 386

Vraag 10. Vindt u zo'n gezamenlijke overstap met uw burens een goed idee?	Percentage
Ja, dit lijkt mij een goed idee	35%
Nee, deze overstap maak ik liever individueel	28%
Nee	23%
Ik heb geen voorkeur	7%
Mijn huis is al duurzaam	6%

N = 390

"Anders gaat iedereen apart het wiel uitvinden, en krijg je een allegaartje aan oplossingen. Een energie expert moet adviseren wat voor de wijk (met dezelfde soort huizen) de beste oplossing is."

Tussenconclusies stapsgewijze aanpak:

- 41% van de deelnemers geeft aan zich te kunnen vinden in de stapsgewijze aanpak.
- 35% van de deelnemers ziet kansen om aan de slag te gaan met isolatie in zijn/haar woning.
- Een derde van de deelnemers ziet ook kansen om aan de slag te gaan met een alternatieve warmteoplossing in het huis.
- 37% van de deelnemers ziet geen kansen om aan de slag te gaan met isolatie omdat het huis al duurzaam genoeg is volgens hem/haar.
- 35% van de deelnemers heeft een voorkeur voor een gezamenlijke overstap naar aardgasvrijer wonen. Voornaamste reden die hiervoor wordt genoemd is dat deze optie waarschijnlijk goedkoper is.

Verdiepingsvragen stapsgewijze aanpak

Toelichting op vraag 11 t/m 14:

In de onderstaande tabellen zijn de resultaten, afhankelijk van het gegeven antwoord bij vraag 10 weergegeven.

- 'Ja, dit lijkt mij een goed idee' = vraag 11 -> daarna direct door naar vraag 15
- 'Nee, deze overstap maak ik liever individueel' = vraag 12 -> daarna direct door naar vraag 15
- 'Ik heb geen voorkeur' = vraag 13 en vraag 14 -> daarna direct door naar vraag 15
- 'Nee' of 'Mijn huis is al duurzaam genoeg' = vraag 15

Daarbij is ook de splitsing gemaakt tussen deelnemers met een koop- en huurwoning. In totaal hebben 375 mensen met een koopwoning deelgenomen aan dit onderzoek en 28 mensen met een huurwoning.

Vraag 11. Wat zou voor u een reden zijn om <u>gezamenlijk met uw wijk</u> maatregelen te nemen aan uw woning of gebouw om het gebruik van aardgas te verminderen of te stoppen?	Percentage koopwoning	Aantal koopwoning	Aantal huurwoning
Het is goedkoper	31%	102	6
Ik vind het gemakkelijk als dit voor mij wordt geregeld	18%	57	7
Ik vind het fijn dat ik dan kennis en ervaringen kan delen met mijn burens	17%	55	3
Het brengt minder gedoe met zich mee	16%	52	2
Het geeft mij meer zekerheid	7%	22	1
Het geeft mij minder verantwoordelijkheid	4%	12	1
Anders, namelijk...*	7%	24	2

N = 124 koopwoning

N = 14 huurwoning

Antwoord vraag 10 = 'Ja, dit lijkt mij een goed idee'.

*Bij het antwoord 'Anders, namelijk...' hebben alleen deelnemers die eigenaar zijn van een koopwoning een duidelijke toelichting gegeven. Deze deelnemers geven aan dat maatregelen gezamenlijk met de wijk nemen voor duidelijkheid kan zorgen, een eenduidige aanpak geeft, dat samenwerking andere energievoorzieningen eventueel mogelijk maakt en dat deskundige leiding gegeven kan worden. Daarnaast zeggen deelnemers ook dat ze zelf willen bepalen wat ze wel en niet doen, samenwerking veel gedoe met zich mee brengt en dat ze een individuele afweging willen maken. De antwoorden die werden gegeven door de deelnemers met een huurwoning waren niet bruikbaar.

Vraag 12. Wat zou voor u een reden zijn om <u>individueel maatregelen te nemen aan uw woning of gebouw om het gebruik van aardgas te verminderen of te stoppen?</u>	Percentage koopwoning	Aantal koopwoning	Aantal huurwoning
Zodat ik mijn eigen beslissing kan nemen	24%	70	3
Dan kan ik zelf bepalen wanneer ik dit ga doen	23%	67	3
Voor mijn woning/gebouw werkt alleen een oplossing die op maat is	18%	54	-
Dan heb ik meer vertrouwen in de kwaliteit	13%	38	1
Ik heb al maatregelen genomen aan mijn woning/gebouw om het gebruik van aardgas te verminderen of te stoppen	12%	35	1
Ik denk dat dat voor mij goedkoper is	4%	13	-
Anders, namelijk...*	5%	16	-

N = 108 koopwoning

N = 3 huurwoning

Antwoord vraag 10 = 'Nee, deze overstap maak ik liever individueel'.

*Bij het antwoord "Anders, namelijk..." geven deelnemers die een koopwoning bezitten aan dat hun redenen om liever individuele maatregelen te nemen liggen in onder andere: het zelf oplossingen kiezen, al goed geïsoleerd hebben, deelnemers die denken dat gemeenschappelijke maatregelen leiden tot frictie in de buurt, financiën/budget die een grote rol spelen en vanwege verhuisredenen. Deelnemers met een huurwoning hebben de antwoordoptie 'Anders, namelijk...' niet gebruikt.

Vraag 13. Wat zou voor u een reden zijn om <u>gezamenlijk met uw wijk</u> maatregelen te nemen aan uw woning of gebouw om het gebruik van aardgas te verminderen of te stoppen?	Percentage koopwoning	Aantal koopwoning	Aantal huurwoning
Het is goedkoper	27%	13	2
Ik vind het fijn dat ik dan kennis en ervaringen kan delen met mijn burens	18%	9	1
Ik vind het gemakkelijk als dit voor mij wordt geregeld	16%	8	-
Het brengt minder gedoe met zich mee	12%	6	-
Het geeft mij meer zekerheid	8%	4	-
Het geeft mij minder verantwoordelijkheid	6%	3	1
Anders, namelijk...*	12%	6	-

N = 23 koopwoning

N = 2 huurwoning

Antwoord vraag 10 = 'Ik heb geen voorkeur'.

*Bij het antwoord 'Anders, namelijk...' geven deelnemers met een koopwoning aan inzicht te willen in kosten op termijn, de vrijheid die er moet zijn om nee te kunnen zeggen en dat deze aanpak misschien meer mensen mee krijgt.

Vraag 14. Wat zou voor u een reden zijn om <u>individueel maatregelen te nemen aan uw woning of gebouw om het gebruik van aardgas te verminderen of te stoppen?</u>	Percentage koopwoning	Aantal koopwoning	Aantal huurwoning
Dan kan ik zelf bepalen wanneer ik dit ga doen	31%	16	-
Zodat ik mijn eigen beslissing kan nemen	25%	13	1
Ik heb al maatregelen genomen aan mijn woning/gebouw om het gebruik van aardgas te verminderen	19%	10	-
Voor mijn woning/gebouw werkt alleen een oplossing die op maat is	12%	6	-
Dan heb ik meer vertrouwen in de kwaliteit	6%	3	1
Ik denk dat dat voor mij goedkoper is	-	-	-
Anders, namelijk...	8%	4	1

N = 24 koopwoning

N = 2 huurwoning

Antwoord vraag 10 = 'Ik heb geen voorkeur'.

Tussenconclusies verdiepvragen stapsgewijze aanpak:

- 31% van de deelnemers die een koopwoning bezit geeft aan dat de prijs de voornaamste reden is waarom hij/zij een voorkeur heeft voor een gezamenlijke aanpak.
- Voornaamste reden voor eigenaren van een koopwoning om voor een individuele oplossing te kiezen is dat men zijn/haar eigen beslissing kan nemen (24%) en omdat hij/zij dan zelf kan bepalen wanneer de aanpak in gang wordt gezet (23%).
- Indien deelnemers geen voorkeur hebben voor een individuele of gezamenlijke overstap blijkt nog steeds de prijs de meest genoemde reden voor een gezamenlijke aanpak. En wordt 'de regie houden op de overstap' als voornaamste pluspunt genoemd voor het treffen van individuele maatregelen.

Vragen over de eerste isolatiewijken

Vraag 15. Geef hieronder aan of u zich kunt vinden in de redenen waarmee de eerste isolatiewijken zijn gekozen	Ja	Nee	Geen mening
We starten in een wijk waar veel dezelfde type woningen zijn	65%	14%	21%
We starten in een wijk waar relatief veel aardgas wordt gebruikt per m ²	64%	16%	20%
We starten in een wijk waar een andere warmtebron aanwezig is	53%	15%	32%

N = 381

Vraag 16. In welke van de onderstaande wijken woont u?	Deelnemers onderzoek
Wildbaan-Dennenburg in Driebergen-Rijsenburg	6%
Doorn West	6%
Doorn Centrum	6%
Leersum Noordoost	4%
Oosterlaan en omgeving in Driebergen-Rijsenburg	3%
Amerongen Noordwest -aan bosrand/Koenenstraat	3%
De Hofjes / De Driesprong in Maarn	3%
De Wijngaard in Doorn	2%
In een andere wijk	67%

N = 375

Toelichting op vraag 17 t/m 21;

Vraag 17 t/m 21 zijn alleen ingevuld door deelnemers die wonen in één van de bovenstaande wijken. Waarbij vraag 18 en 19 zijn beantwoord door de deelnemers, op basis van het gegeven antwoord bij vraag 17.

- 'Ja' = vraag 18 -> daarna direct door naar vraag 20
- 'Nee' = vraag 19 -> daarna direct door naar vraag 20

Vraag 17. Zou u willen meedoen aan de wijkaanpak voor isolatie?	
Ja	53%
Nee	47%

N = 125

Vraag 18. Waar ziet u het meest tegenop bij het verminderen of stoppen van het gebruik van aardgas in uw woning?	Percentage	Aantallen
De kosten	35%	43
Het gedoe van de verbouwing van mijn huis	24%	30
De onduidelijkheid	22%	27
Ik zie nergens tegenop	7%	8
Anders, namelijk...*	12%	15

N = 125

Antwoord vraag 17 = 'Ja'

*Bij het antwoord "Anders, namelijk..." geven de deelnemers aan dat ze opkijken naar het stoppen met aardgas, de onzekerheid van de veranderingen, kosten, geluidsoverlast en onzekerheid of er een goede inzet van maatwerk en ondersteuning komt.

Vraag 19. Wat zou voor u een reden zijn om niet mee te doen aan de wijkgerichte aanpak?	Percentage	Aantallen
De kosten	22%	28
De onduidelijkheid	18%	23
Het gedoe van een verbouwing van mijn huis	14%	18
Ik ben of leeftijd en wil niet meer investeren in mijn woning	9%	11
Niet meer koken op aardgas	6%	7
Ik heb verhuisplannen	2%	2
Anders, namelijk...*	29%	36

N = 59

Antwoord vraag 17 = 'Nee'

*Bij het antwoord "Anders, namelijk..." geven 7 deelnemers aan dat zij al geïsoleerde huizen hebben, al de indruk hebben dat er genoeg maatregelen genomen zijn, zij zichzelf als baas van hun eigen huis te zien en overheidsdwang te ver zien gaan binnen een wijkgerichte aanpak.

Vraag 20. Op welke manier wilt u worden geïnformeerd over de aanpak in uw wijk?	Percentage	Aantallen
Nieuwsbrieven	30%	71
Via informatiewebsites	20%	49
Een-op-een gesprek met een adviseur	20%	48
Via een informatieavond	20%	48
Social media	2%	4
Geen van bovenstaande	3%	7
Anders, namelijk...	5%	12

N = 122

"Een combinatie van verschillende informatiebronnen ook omdat er mensen van veel verschillende leeftijden wonen. Daarnaast is een informatieavond een goed punt om zo ook een gezicht te krijgen bij de personen die zich hiermee bezig houden en kan men leren van vragen die andere stellen."

Vraag 21. Wat vindt u ervan dat u in een isolatiewijk woont?	Percentage
Dit maakt mij niet uit	53%
Dit vind ik fijn	29%
Dit vind ik niet fijn	18%

N = 119

Tussenconclusies eerste isolatiewijken:

- 33% van de deelnemers aan de enquête woont in één van de eerste isolatiewijken.
- De deelnemers kunnen zich goed vinden in de criteria die zijn gehanteerd voor de keuze van de eerste isolatiewijken.
- Een kleine meerderheid van de mensen die woont in één van de eerste isolatiewijken geeft aan mee te willen doen aan de wijkaanpak voor isolatie.
- De deelnemers die hebben aangegeven mee te willen doen aan een gezamenlijke wijkaanpak voor isolatie zien met name op tegen de kosten. Een heel klein percentage ziet nergens tegenop.
- Voor de deelnemers die niet willen meedoen aan een gezamenlijke wijkaanpak voor isolatie is de kosten de voornaamste reden.
- Een groot deel van de deelnemers die woont in één van de eerste isolatiewijken heeft voorkeur om geïnformeerd te worden via een nieuwsbrief over de aanpak in de wijk.
- 82% van de respondenten staat positief of neutraal tegenover dat zij in een eerste isolatiewijk wonen.